

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na doma račun se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petičvrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Frana Kolmana hiši „Gledališka stolba“.

Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vsa administrativne stvari.

V Ljubljani 6. junija.

—r.— Narodna večera v mestnej zbornici ljubljanske je takoj v prvih dneh svojega vladarstva dejansko pokazala, da jej je pred vsem na sreči materijelno blagostanje ljubljanskega mesta. Brez nepotrebnega prepiranja in mečkanja po sekcijah je takoj v prvih dveh sejah spravila v moč prevažna dva sklepa, ki bodeta oba, če se izvršita, ljubljanskemu mestu premnogo koristila. Sklenilo se je, da se ustanovi mestna hranilnica, in da se peticionira za preložitve nadsodnije iz Gradca v Ljubljano. Ako premislimo, koliko da dohaja dobička naše nemške kranjske hranilnici, ki si leto za letom nezaosno pomnožuje rezervne svoje zaklade, trdi se lahko, da bode tudi mestna hranilnica donajala naše Ljubljani gotove in varne dobičke, ki pa se ne bodo metali v mrtve rezervne zaklade, ki se bodo temveč vporabljevali v korist mestu in v olajšanje občinskih bremen! In če dobimo v Ljubljano nadsodnijo, mesto gotovo ne bode imelo nikake izgube pri tem, kar je jasno samo ob sebi. V premeščenju nadsodnije iz Gradca v naše mesto pa nikdo ne more opaziti političnega momenta! Pač pa si je narodna večina mestu na korist nekoliko zatajila samo svojo korist ter v blagor mesta zahtevala nadsodnije premeščenje, da si je dobro vedela, da si s premeščenjem nemške te nadsodnije svojo pozicijo samo omaja! Ker z nadsodnijo preselilo bi se v slovensko naše mesto močno kr. delo dobro discipliniranih nemškutarških volilcev, ki bi vedno marširali za razstrgano zastavo gospoda Dežmana. In ali menite, da bi bil eksceienca Waser drugačega kova, če bi prezidiral v belej Ljubljani, a ne več v nemškem Gradcu? Kdor torej kriči, da je narodna večina prošnja za premeščenje nadsodnije sklenila iz političnih nagibov, ta resnico zavestno pači ter hoče z lažjo preslepiti naše meščanstvo, da bi ne opazilo resnice! Kdor ljubi Ljubljano, kdor gori za napredek krasnega našega mesta, stal je pri mestne zbornice razpravah o mestnej hranilnici in o premeščenju nadsodnije iz polnega prepričanja na strani čvrste narodne naše večine, ki ima v svojem programu na prvem mestu izrečeno načelo, da se ima v blagor mesta zatajevati vsaka želja, ki bi mestnemu blagostanju če tudi samo za trenutek škodila!

Karakteristično je, kako se je pri tej priliki v mestnej zbornici obnašala nemška naša manjšina! Kar se tiče discipline, opazovali smo, da so na bojišči stali samo generali, da pa se jim je razkapala armada, kakor se razkapa led na solnci. V istini opazovali smo tragikomičen prizor, da sta generala Schaffer in Suppan brez svojih nekdanjih vojakov v onemoglem srdu bojevala boje zgubljene. Jezo, ki sta jo zapuščena vojskovodja nosila na rumenih obrazih, izlila sta potem v predale namškega židovskega lista „Deutsche Zeitung“, ter ondi gospode Doberleta, Luckmanna in Pirkerja na drobne kosce raztrgala. Nam pa služi to v dokaz, da so se mirnejši elementi mej nemško manjšino, katerim pa

gospoda Pirkerja ne prištevamo, uže vendar jednokrat naveličali marširati pod absolutistično komando Slovefobov Schafferja in Suppana! Tisto malo kr. delce, — katero sta gospoda vodnika z veliko težavo skupaj spravila in skupaj sešili, glasovalo je proti ustanovitvi mestne hranilnice. Gospoda dr. Schaffer in Suppan sta sicer nagoto svojih argumentov zakrnila z nekakim figovim listom! Ali skozi te argumente se lahko pogleda kakor skozi omito steklo! Čemu nij všeč tem gospodom mestna hranilnica? Naj se zvijajo tako ali tako, resnica ostane da so zatogadelj proti mestnej hranilnici, ker žive v strahu, da bi uspešno delovanje tega instituta omajalo monopol kranjske hranilnice, ki je prava trdajava grmanska in tako sezidana, da ne more nikedar pasti v narodne roke. Ker bi mestna hranilnica morda hudo dejala direktorjem kranjske hranilnice — den tüchtigen Gesinnungsgenossen — tako naj se ne ustanovi! Ker bi se po mestnej hranilnici morda omajala moč jednemu glavnih gemunskih faktorjav, tako naj se mesto ljubljansko odpové gotovim dohodkom, ki jih sedaj kranjska hranilnica spravila v svoje rezervne zaklade! Kdor te predstojče resnice ne opazi, mora biti slep na oba očesa!

Prvi boj v mestnej zbornici je končan; da ga pa narodna stranka zapušča tako zmagonosno, k temu je mnogo pripomogla klaverna taktika nemške manjšine prenemških vodnikov! Meščani ljubljanski pa odsle niti trenutka ne morejo več dvomiti, da je narodna stranka v mestnem zboru bolj vneta za mesto blag stanje, nego mala četica fanatičnih Nemcev, ki diha in sope, kakor to zapovesta dr. Schaffer in dr. Suppan!

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 6. junija.

„N. fr. Pr.“ poroča se in **Trsta**: Včeraj je gosposka prepovedala in prestigia naslednji, vašemu listu poslani telegram: „Zavoljo smrti Garibaldijeve zaprta so denes vsa gledališča in mnoge prodajalnice.“ O tem činu povedalo se mi je še le denes zvečer. Omeniti pa moram še, da ona v prepovedi dejana brzovest nič neresničnega ne pripoveduje, ker gledališča, ki so predstave naznanila, ostala so v istini zaprta, in ljudje so z gledovali se, videti prodajalnice na korzi in drugodi v živahnejih delih mesta zaprte.“ — Tako tržaški dopisnik, mi pa vskliknemo: „Ououssque tandem!“

Presvitli cesar imenoval je tajnega sovétnika grofa **Dubskija** izvenrednim poslancem in pooblaščenim ministrom na španjskem dvoru.

Na jugu potihnilo je zdaj vse. Topovi so obmolknili in vsakdanje preiskavanje je prestalo. Kaj da zdaj pride, se še ne ve. Dopisnik „Narodnega Lista“ poroča, da se vstaši ne povrnejo v Avstrijo, temuč služijo novega svojega gospodarja. Teh vstašev, ki so prekoračili mejo, biti jih mora okolo 300. Ubljanje došli so uže na svoje domove ter mirno opravljajo svoja dela. Torej, končan je boj! — Baron Jovanovič došel je v 17. dan p. m. v Kotar. Druzega dne, pregledavši vojsko, zbere okrog sebe častnike, ter jim po kratkem poziravu reče: „... Uverjen, da so se vojaki znatno od-

likovali na bojnem polji, kolikor v napadanji, toliko na obrambi, porabljam to priliko v to, da v ime Nj. Vel. cesarja in kralja izrazim častnikom in vojnikom popolno zadovoljnost in priznanje zaradi junaškega in hrabrega izpolnovanja svojih dolžnostij. Želim, da se previsoka zadovoljnost in priznanje sporoči vsem vojnikom.“

Vnanje države.

Poročali smo uže iz **Rusije**, da se tamkaj napravljajo in prenamejajo železnice, posebno iz oziror na vojskine čase. Tako se zdaj s čudovito pridnostjo popravlja strategiška proga Pinsk Sjabinka preko Rokitniškega močvirja. Okrog in okrog tega prostranega močvirja ob Pripetu teko uže ruske železne ceste, ali preko močvirja samega, naj mejniji nobene zveze. Ta se torej z omenjenim delom ustanavlja in bode dokaj olegšala pot proti rvstrijsko-ogerskeji meji.

Žalovanje po **Garibaldi** je v Italiji veliko in skoraj občno. Strankarstvo se zatajuje, in vsakega laškega patrijota mori le zavest, da je z Garibaldijem odmrli domovini velik mož in dobrotnik. Smit spravila je tudi tiste, katerim je zlo prizadela, ko gledal je samo na to, da Italija bila bi mogočna in slavna. Vatikanski organ „Voce della Verità“ piše: „Z Garibaldijem premine jeden izmej najslavnijših mož revolucije, jeden izmej najbolj odkritih protivnikov papeštva. Mi se klanjamo pred papeškim veličanstvom, spominajč na besede božjega Učenika: „Ljubite svoje sovražnike in molite za-nje.“ Garibaldi bil je najtrdovratnejši, a tudi najbolj pošten sovražnik. On je cerkvi vsekaj globeke rane, on bojeval se je z odprtimi očmi in slepote nij poznal. Njegova mati bila je pobožna in Bogu udana žena.“ — Slaviti spomin Garibaldijev, delajo se po vsej Italiji velike priprave. Denes oohaja se v Rimu velika slava za pokojnim. Vsa poglavarstva in mestna zastopstva izdala so manifeste, vsi javni prostori v celej deželi so zaprti. Kolikor le mogoče pokazati žalost, stori se povsodi. V zbornici laškej, ki je svečano v soboto izjavila svojo tugo, vzdala se bode spominska plošča nad mestom, kjer je sedel Garibaldi. Skoraj vsa mesta po Italiji postavila bodo na spomenike. — Kaj pa Trst?

Iz **Egipta**: V nedeljo došel je turški komisar Derviš paša s svojim spremstvom v Aleksandrijo. Ti sultanovi poslanci imajo varovati vrhovno oblast Turčije v Egiptu, narediti mir in utrditi Kedivu veljavo. Sultan misli, da s tem bode zdaj vse dobro, in za tega delj pravi, da poprej ne pripozna konference, dokler se ne izvó, kaj da so dosegli njegovi komisariji. Ali evropske vlade najbrže ne bodo čakale sultanove „dobre volje“ — in čuje se, da se konferenca snide še v tem tednu. O nalogi te poslanske konference govore francosko-angleska določila, da imajo se v moči ohranovati ob Nilu sultana in kraljevega namestnika pravice, da potrdé se dolžnosti navzoč Franciji, Angliji in drugim državam, da razvijó se egiptovske institucije in spoštujó svoboščine deželanov.

Dopisi.

Z Raketa 4. junija. [Izv. dop.] (Popravek.) Neverjetno mi je, da ima zadnji dopis iz Postojine o notranjskem znanem shodu v jedru toliko površnega, nepopolnega in kar neresničnega. Stvar se je jasno in parlamentarno v treh glavnih točkah domenila in sklenila. Prosim lepo, dovolite blagovoljno prostora za sledeče:

a) Ožji odbor za svečanosti po Notranjskej v prid „Narodnemu Domu“ sestavljen je tako-le: p. n. gg. dr. J. Strbenec, predsednik; I. Gruntar, pod-

predsednik; I. Resman in F. Strle, tajnika; Josip Lavrenčič, blagajnik; Fr. Hren in Fr. Križaj tehnično-artistična voditelja; stalni odborniki temu odboru so: E. Dolenc, V. Domicelj, J. Doxat, H. Kavčič, A. Obreza in dr. I. Pitamic. To je „fait accompli“!

b) Gg. p. n. R. Dolenc, J. Gruntar in A. Obreza prevzeli so nalogo iskati sredstev, ako, kje in kako ustanoviti posojilnice po deželi, oziroma gospodarska društva.

c) G. dr. Strbenec preskrbi od več krajev pravil in informacij kmetijskih in družnih bralnih društev, da se na podlagi teh našim potrebam in razmeram prikladna pravila za jednaka domača bralna društva za priprosto ljudstvo ustanavljajo in pospešujejo. V teh treh točkah dela in podpira po razmerah ožji odbor v dotiki širšega odbora ali zaupnih mož! — No, to je kratko in jasno jedro!

Kar se pa neke opomnje tiče, povem na levo in desno v imenu celega odbora, da se pri nas ne gleda na lice in osobno simpatijo, nego na glavo in srce, da ne sedimo na sodnijskem stolu, da hočemo iskati ran, da hočemo manjšati in celiti te v narodnej slovenskej masi po vesti in moči, dosledno in složno!

Z Notranjskega 4. junija. [Izv. dop.] (O znižanej ceni za društva pri vožnji na železnicah.) Te vrste naslanjajo se na pasus v popisu „Slovenci v Zagrebu“, češ, da južna železnica nij hotela (ali ka-li?) dovoliti znižanih vozniških cen našim društvom v Zagreb. To se meni čudno, kar nemogoče vidi, ker poznam notranji stroj železnice. Namen moj nij polemizirati ali dokazovati, katera železnica je menj ali bolj kulantna, le resnici hočem stvarno posvetiti ter občinstvu pravo pot pokazati.

Vsako registrirano društvo ima za izlete, svečanosti uže v železnice predpisih nekakšno utemeljeno pravo za znižano vožnjo, in železnica ima povsod v to svrhu napravljene stalne karte za tretjino menj plače. To se vedno rado, jako rado dovoli, če se le prosilec v pravem času in na pravem mestu oglasi. Ako je pa posebe udeležba gotovega števila garantirana, dalje, če ima podjetje dobrodelen namen itd., dajo se še večje koncesije. In to vse je v interesu društva, ker je trgovinska ustanova.

Zatorej društva in korporacije sploh, kadar je potreba, informirajte se kar pri prvem načelniku postaje, kaj vam je storiti za znižano vožnjo, on vam bode gotovo radovoljno posredoval, makari telegrafično, kar mu je dolžnost; sicer obrnite se naravnost jasno in odločno na generalno direkcijo v Beč, ki vam gotovo hitro kolikor mogoče postreže. Posebe je lahko vse doseči v Ljubljani, kjer je načelnik v istini ljubezniva uljudnost sama.

Staviti v vzgled a. pr. Rudolfovo železnico, nij dosledno, ker jo v lastnem interesu silijo gorenjske razmere v to. Južna železnica prakticira in spekulira jako uspešno taisto mej Semeringom pa Dunajem itd. in tudi pri nas mej Reko, Trstom pa Postojino.

Ali preverjeni bodite, da merodajne kroge malo briga vera pa narodnost pri tem; tudi so naši odločno narodni ljudje v varnem krilu pri njej. Gotovo je morala le formalna napaka škoditi našim društvom za Zagreb!

In če trpi pri nas narodna stvar pri tej železnici, smo krivi sami, slovenska naša mladenost; kajti, kjer nij tožnika, nij sodnika.

Iz Velike Doline 1. junija. [Izv. dopis.] Dne 30. maja praznovala se je pri nas slavnost polaganja temeljnega kamena novej cerkvi. Iz bližnje okolice se je bilo zbralo prilično število duhovščine, jim na čelu gospod dekan Polak iz Krškega. Uže rano zjutraj je pokanje možnarjev oznanjevalo tukajšnjemu prebivalstvu veleimeniten dan. Šolska mladina se je mnogobrojno udeležila te slavnosti; posebno pozornost pa so vzbujale šolske deklice, ki so vsled neumornega prizadevanja gospe Franje Ušeničnik-ove, učiteljice ročnih ženskih del na tukajšnji šoli, z najlepšimi vencami in najrazličnejimi cvetlicami okinčane spremljevale voz, na katerem je tri pare volov vozilo s prelepim vencem obdan temeljni kamen. Po darovanej svetej maši v lesenej kapeli podala se je duhovščina in mnogobrojno ljudstvo od

blizu in daleč na mesto, kjer se ima zidati nova cerkev.

Po dokončanih molitvah in običajnem udarci s kladivom na temeljni kamen, je v jako jedernatem govoru g. dekan Polak zbranemu ljudstvu razlagal pomenljivost tega dneva.

Cerkveni svečanosti pa je sledilo šolske mladine in ljudsko razveseljevanje. Da bi se zbrana mladina spominjala še v poznih svojih letih tega dneva, skrbela sta gospa Franja Namorš-eva in g. župnik Fran Brulec za to, da se je našej mladini priredil vesel dan s tem, da se jej je primerno postreglo z jedjo in pijačo. — Ginljivo je bilo videti, kako je gospa Ušeničnik-ova z največjo ljubeznivostjo nad sto otrokom stregla.

Posebno očitno zahvalo pa izrekamo gospej Franji Namorš-ovej, ki je nepričakovano veliko vna in jedil žrtvovala zbranim delavcem in drugemu prebivalstvu v namen občnega razveseljevanja. Tudi je dosegla ta namen. — Ljudstvo je bilo židane volje ter se je po mnogih napitnicah mirno razšlo. Pred razhodom pa se je še Nj. Veličanstvu cesarju Francu Jožefu poslal sledeči zahvalni telegram:

Denes se polaga temeljni kamen cerkvi Matere božje v Velikej Dolini, h katerej je Vaše Veličanstvo z velikodušno denarno podporo v znesku od 1500 gl. uže pred nekoliko leti tukajšnjemu prebivalstvu nepopisljivo radost učinilo ter največim delom omogočilo sedanjo stavbo neizmerno potrebne nove cerkve. Radujoče se zbrano ljudstvo spomina se velikodušnega čina Vašega Veličanstva ter iz hvale polnih src kliče:

„Živi cesar, domovina,
Večna bodi Avstrija!“

Iz Kamnegorice 5. junija. [Izv. dopis.] Uže dolgo vam gospod urednik nij nihče poročal novic naše okolice. Mnogo se je svetu zamolčalo, kar bi morebiti bralce vašega lista zanimalo, in tudi jaz nijmam namena poročati, kaj in kdo da je bil uzrok, da se je naša tombola, koje čisti dohodek je „Narodnemu Domu“ namenjen bil, prepovedala; niti mi nij mar povedati, da je Radoljičanom splaval up po vodi, da dobe zaželjeno postajo, akopram bi se dalo ravno o tej reči mnogo pisati, ko bi se človek ne držal načela, govoriti je dobro, a še bolje molčati.

Ne morem pa si kaj, ako svetu povem, kako samovoljno in trmasto, da ne rabim ostreje besede, ravna jo še v nekaterih krajih udje krajnega šolskega sveta — posebno pa taki, ki zahvalo izrekajo v „Laibacher Schulzeitung“; za vzor bi postavil lahko Dobravčane. Ako bo kaka ostra beseda v mojih vrsticah, bode naj pušica in zadene naj na pravem kraju, da se popravi krivica onemu, ki bi govoriti moral, a molči, ko janec, ki ga pelje v klavnico.

G. učitelj na Dobravi pri Kamnegorici je mož, ki bi ga po vsej pravici lahko imenovali vaščani značajnega moža in uzornega učitelja, ali revež nij muzikaličen in to je po njihovej sodbi zadosti, da je slab „šomošter“, kajti tem ljudem je njihov prid ljubši, ko korist, katero deli dober učitelj nedolžnej deci. Niti laži, niti obrekovanja se ne sramujejo, in ker jim se še nij posrečilo, da bi c. kr. okrajni šolski svet prestavil gospoda učitelja, začeli so mu nagajati na vse mogoče načine, kakor razposajeno dete, ki svaritelju odgovori; zdaj pa nalašč. Pa olikani Dobravci tudi učitelja ne potrebujejo, saj so sami bili vzgojeni brez njega, torej njihovi otroci tudi ne potrebujejo voditelja in odgojitelja, ter potem bi bila nevarnost blizu, da bi Dobrava ne slovela daleč okoli, kako izvrstno mladino da ima — morebiti bi ne bilo vsako črtro leta kakega uboja, in potem bi se radoljiška žandarmerija zmaujšala lahko za polovico. V ta namen dobri Dobravčani svojih otrok nečejo pošiljati v šolo, g. učitelja zasmehujejo in obrekujejo v pričo svojih otrok; v ta namen so mu revežu, ker je bolan in vedo, da se ž njimi pričkal ne bode, da jih tožit ne bode šel in ker jih itak zapusti kmalu, odvezli šolski vrt in ga dali za dva goldinarja v najem in zdaj raste prav lepo na vsem vrtu krompir. To so oni možje, ki zahvalo za kako podporo izrekajo v „Laibacher Schulzeitung!“ Jaz bi se prav nič ne čudil, ko bi krajni šolski svet g. učitelju zdaj, ko dobi začasni

pokoj, ne pokazal vrat in rekel: šolo dali smo te ali tej družini v najem, poiščite si torej drugega prebivališča.

Iz Klanca 1. junija. [Izv. dop.] Tudi pri nas v Istri izgublajo se črni oblaki italijanske požrešnosti, ki so nam dlje časa kalili prirojeno svetlobo. Bodočnost obeta nam bolje vreme. V Koprulomili so pri c. kr. sodnji do zdaj večinoma italijanščino, tako da mnogokrat trojica, to je sodnik, tožnik in toženec se niti razumeli nijso, in se je mnogokrat iz tega uzroka sodilo po krivem. Zdaj začelo je solnce sijati tudi pred naša vrata in tudi pred vrata naših uradnih. V vsakej pisarni v Koprudobiš zdaj uradnika, saj po jednega, da zamoreš z njim govoriti pošteno slovenski. Ne odrekajo se več našemu kmetu slovenske kupne pogodbe, ni pobotnica, niti druga sporočila. Res je, da odloki še nijso slovenski, pa upam, da se tudi to v kratkem obrne na bolje. — V Ljubljani in sploh na Kranjskem vem, da je dosta dobrih odvetnikov, ki nijmajo prevelicega zasluzka. Svetujem, naj se jeden izmed njih naseli v našem Koprul, ne bode mu manjkalo ni dela ni novcev, ker vsi Slovenci bi ga radi obiskovali in mu izročili svoja pisma, svoje tožbe in druge reči, ker bi bili srčno veseli, da bi imeli domačina kot svojega zastopnika. —

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

Dne 3. junija 1882.

(Konec.)

Pri drugej točki, o peticiji na državni zbor oziroma c. kr. ministerstvo o upeljavi slovenskega jezika v srednje šole in urade poprime besedo g. Ivan Hribar: Največjo važnost za omiko vsacega naroda ima jezik njegov. Naš narod ima iste pravice do izobraževanja, do omike, kakor drugi narodi. V to svrhu pa mu treba izobraževalnih sredstev. Ta so se mu pa do sedaj zaničkavala in zadržavala in naš narod primoran je bil, ustvariti vse sam iz sebe in ponosen sme biti na svoje delovanje, kajti omika se je močno razširila, in naš jezik je toliko napredoval, da ga je sam minister pripoznal popolnem sposobnim za uradovanje. Ko je pred dvema leti stavil dr. Vošnjak v državnem zboru znano resolucijo, je mestni zbor sklenil takoj proti-resolucijo, kar je vzbudilo splošno nevoljo, in da je ta nevolja opravičena, pokazalo je zadnje številjenje. Pokazati se mora pravo mnenje mesta in dežele. Dežela izrekla se je uže v stotinah odposlanih peticij, tedaj naj se oglasi tudi glavno mesto.

Dr. Schaffer hoče označiti stališče svoje in svojih somišljenikov, ki nam je pa itak predobro znano. V precej obširnem in na pamet priučenem govoru pravi, da je naša zahteva „Gefühlssache“, govori o „Natur der Dinge, — unbefangenen Blick, — nüchterne, objektive Kritik, — Treibhaustemperaturen“ — in hoče dokazati, da bi nam naša zahteva ne bila na korist, ker bi vsled slovenščine naši dijaki zaostajali, ker je nemščina vendar jezik, kateri mora v Avstriji znati vsak omikanec, da tudi ljudstvo hoče nemščino, kajti peticije so le posledica agitacije narodnjakov, katerim priznava izvrstno agitatorno spretnost. Konečno omeni še prof. Miklošiča, kateri se je v gospodskoj zbornici izrazil nasprotno.

Dr. Zarnik: Zavrniti moram gospoda predgovornika dra. Schafferja, ki nam je očital, da predloga ne dajemo „na odsek“, da hočemo vsak predlog kar potisniti skozi zbor, ali kakor se je on izrazil — „durchpeitschen“. To nij naša, to je le „manéra“ njegove stranke, kajti lanjsko leto je dr. Schrey, ki je sedel poleg Dežmana, po končanem dnevnem redu in ko smo narodni zastopniki, razen g. Regalija, uže vsi odšli, stavil nujni predlog, in ta predlog bila je peticija proti poslovenjenju ljudskih šol. (Dr. Schaffer maje z glavo, da to nij res.) Dr. Zarnik: Saj je g. Dežman tik dra. Schreya sedel. Za božjo Kriščevo voljo, kaj tega nihče več ne vé! (Veselost.) Takrat bil je vaš predlog vtihotapljen, zakaj nijste ga stavili na dnevni red! Naš predlog pa je bil na dnevnem redu, in vsak odbornik mogel

ga je čitati uže par dnij pred sejo, tedaj je naše ravnanje popolnem lojalno.

Kar se tiče druge opazke, da imamo premalo učiteljskih močij, reči moram, da imamo toliko izprašanih učiteljev, da lahko z njimi preskrbimo vse srednje šole v Štajerske, Krajske in Primorske, da so ti učitelji in profesorji izpitani od najbolj tevtonskih profesorjev, kateri pri izpitu, ker so ravno Tevtoni, našim slovenskim učiteljem gotovo niso gledali skozi prste. Kar se slednjič tiče Miklošičevega govora proti českemu vseučilišču, treba znati, da Miklošič mrzi Čeha in da je on prouzročil znani Bidingerjev napad na „kraljedvorski rokopis“, da je res proti vseučilišču govoril, a vendar za vseučilišče glasoval.

Dr. Bleiweis zavrača dr. Schafferja trditev, da bi se brez nemškega jezika niti koraka storiti ne moglo in navaja v primeru dva pri nas nastavljena sekundarija, ki sta zmožna samo českega jezika, a pri tem znanstveno tako izobrazena, da se smeta v svojej stroki z vsacim poskusiti. Ravno tako vidimo na Hrvatskem, kjer je hrvaški jezik v šolah in uradih jedini, da vse izvrstno napreduje.

Dežman meni ironično, da ker vlada name-rava itak v Ljubljani ustanoviti nemško gimnazijo poleg čisto slovenske, ker je prof. Kvičala temeljito oziral se na zahteve slovenskega naroda itd. — je ta peticija antikvirana

Dr. Zarnik. Ravno v poročilu g. prof. Kvičale omenjena je protipeticija ljubljanskega mesta, kar je madež za nas Slovence. Ta madež mora se izbrisati, to je namen tej peticiji, katera tedaj nikakor nij antikvirana.

I. Hribar v končnem govoru pobija sofizme dr. Schafferja. Poudarja, da se moramo posluževati peticijske pravice, pravi: Trditev, da kdor se ne nauči nemškega, nij izobražen, nij istinita, kajti vzemimo male narode, kakeršni so Danci, Grci, Čehi in Poljaki, ki vsi se izobražujejo v materinščini in so gotovo toliko omikani, kakor Nemci. Tudi ugovor zaradi učnih sredstev ne velja, ker takrat, ko se je začel nemški jezik vpejvati v šole, tudi nij bilo dovoljno učnih sredstev. Mi imamo na razpolaganje dosta vednostno omikanih učnih močij, s slovensčino pa se tudi napredek dijakov ne bode zaviral, marveč le pospeševal, ker je pedagogična resnica, da je najnaravnejši in najuspešnejši poduk le na podlagi materinega jezika.

Predlog Hribarjev sprejme se s 16 proti 4 glasovom.

Namestu nenadoma odpoklicanega g. Regalija prevzel je dr. Zarnik predlog o brvi preko Gruberjevega kanala pod Golovec in utrjeval potrebo te brvi za Podgolovčane, ki nosijo vsa mestna bremena za plin, tlak itd. Ker so se nekateri odborniki izražali, da naj se ta predlog izroči stavbenemu odseku, umaknil je dr. Zarnik svoj predlog.

Naposled je še g. Potočnik o zadevi odpeljavanja vode i tovarne Kozlerjeve stavil nujni predlog, čegar nujnost pa se nij pripoznala.

Konec seje ob sedmih zvečer.

Občni zbor družabnikov meščanske vojašnice

bil je zadnja nedeljo ob 11. uri v magistran. nej dvorani v navzočnosti 30 udov.

Predsednik družbe g. J. N. Horak ogovori skupščino tako le:

Pričenjam denašnje 20. zborovanje meščanske vojašnice ter pozdravljam vse.

V našej letnej skupščini dne 8. majnika 1881 se je sklenilo, 6000 gld. na posojilo vzeti pri tukajšnji hranilnici na našo brezdožljivo hišo. — Da se ta zadeva izvrši, izročila se je dr. Viljemu Ribiču, c. kr. notarju. — Tukajšnja kranjska hranilnica je zgotovila posojilo 6000 gld. le s tem pogojem, ako se vknjiži znesek 6000 gld. na našo hišo št. 21/4, cerkvene ulice, v dobro tukajšnje kranjske hranilnice. — Vknjiženje pa se za to nij dovolilo od tukajšnje visoke c. kr. deželne sodnije, ker nijso vsi deležniki meščanske vojašnice dali svojega dovoljenja, posojilo 6000 gld. vzeti. — Zato

je vodstvo sklenilo, vzeti znesek 4000 gld. proti menjici, katero po §. 22 društvenih pravil podpiše vodja in 6 udov vodstva, z 6% obrestmi.

Društvo meščanske vojašnice ima denes dolga 5000 gld., kateri znesek se bo kmalu poplačal pri varčnem gospodarjenji.

Moja gospoda! Znano vam je, da se je izdala dne 11. junija 1879 nova postava za umestovanje vojakov. Na podlagi te postave izmerila je mestna gosposka naše hiše.

Društvo se ne ozira na razločke, kateri so se pokazali po premerjenji hiš, pri katerem se je primerilo nekaterim hišnikom večje, drugim manjše število vojakov za umestovanje, kakor jim je pa zavarovano pri meščanske vojašnici, — ker so nedopustljivi po društvenih pravilih.

Po §. 14 društvenih pravil izstopijo letos po službenej starosti naslednji gospodje iz vodstva: Andrej Dolinar, Franjo Drašler, Ivan Več in Franjo Peterca.

Izstopivši se smejo zopet voliti.

Računski sklep kaže, da je imelo društvo lanskoleto 8588 gld. 50 kr. dohodkov, mej temi 3302 gld. 40 kr. za umeščevanje vojakov, 4900 gld. pa se je vzelo posojila na menjice.

Ker se je plačalo zidarskemu mojstru prizidanje vojašnice, imelo je društvo 8588 gld. 50 kr. stroškov. Poslopje, lastnina družbenikov, vredno je zdaj 50.000 gld.

Gospod Geba poroča v imenu pregledovalnega odseka, da so vsi računi natančni in popolnem v redu. V odbor se volijo gg.: Ferdo Bilina, Fran Geba, Andrej Dolinar, Oroslav Dolenc in Fran Drašler. Za pregledovalca računov se volita gg. Alojzij Bajer in Jakob Spoljarič. Na predlog g. Regalija sklenskupščina, da blagajnik ne bode odslej več imel 50 gld. letne remuneracije. Na predlog vodstva sklenskupščina, da se pritoži pri mestnem odboru zoper to, da bi morali tudi tisti hišni posestniki, ki so udje meščanske vojašnice, plačati za leto 1881. za vsacega moža 40 kr. še posebe.

Domače stvari.

— (Literarnega in zabavnega kluba izlet v Poljče) moral se je zaradi banketa na čast novemu ljubljanskemu županu preložit; kdaj in na kak način izletimo v Poljče, naznanilo bode se pravočasno.

— (Pismeni zrelostni izpiti) vršé se ta teden na tukajšnjem gimnaziji in ženskem pripravnišči.

— (Toča,) o katerej smo priobčili uže toliko žalostnih dopisov, je največ škode prouzročila po Štajerskem. Zadete so deloma Slovenske gorice, Ljutomer, Ormož, Ptujsko polje, pa tudi Maribor. Najhujše pa, kakor povzamemo privatnemu pismu, Šmartinska fara na Pohorji, kjer je baje uničeno vse.

— (Archiv für Heimatkunde.) Tega za zgodovinarje in sploh za vsacega, kdor se hoče seznanjati z zgodovino Kranjske, prav važnega dela, prišla je ravnokar na svetlo prvega zvezka 6. pola, ki ima prav zanimljivo vsebino, namreč doneske k zgodovini Metlike in župnije blagoviške na Gorenjskem. S 7. polo prično se doneski o zgodovini Kranjske in Istre od leta 973—1283. Delo je toplega priporočila in vsestranske podpore vredno.

— („Hrvatske Vile“) ravno nam došli 5. broj odlikuje se jako bogato in mnogovrstno vsebino, in ves slovanski jug sme biti vesel tega lista. Razen mej tekstom nahajajočih se slik Andrije Palmovića, Čiča in Čičke, opatije Topusko in modne podobe, pridejana je krasna slika „Kristus in skušnjavec“, fotografičen svetlotisek po Ary Schefferjevem svetovno znanem originalu. Pri tolikej in tako izvrstnej tvarini, pri tako elegantnej obliki, bilo bi temu podjetju želeli podpore iz vseh jugoslovanskih krogov. Žal, da mora požrtvovalno uredništvo javno opominati naročnike, da naj plačajo naročnino!

— (Lužički Srbi) dobili so nov list. Od 1. aprila t. l. izdaje E. Mukas v Budišinu mesečnik pod naslovom: „Lužica, mesacnik za zabavu a poučenje“, ki je organ vseh srbskih društev.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 6. junija. „Wiener Zeitung“ objavija imenovanje Kallaya skupnim finančnim ministrom in cesarjevo ročno pismo Szlavju, kateremu se izreka popolno priznanje in podeli veliki križ Štefanovega reda.

Razne vesti.

* (Na meseci) zapazila je ekspedicija francoskih zvezdogledov, ki je za zadnjega solčnega mraka bila v Sohagu v Egiptu, ozračje (atmosfera). Ta iznajdba posrečila se je s pomočjo spektroskopa, v katerem so bili zatemnele videti črte, po katerih se sme sklepati na ozračje. Ozračje na meseci pa nij tako gosto, kakor naše, temveč jako neznačno.

* (Važno za vremenske proroke.) Nobena stvar nij bila na svetu do sedaj tako dvomljiva, kakor vreme in najboljši vremenski prorok se je vsaj parkrat blamiral temeljito. Saj pa tudi nij bilo čuda, kajti ta opazoval je križaste pajke, drugi zrl je v oblake, tretji pečal se je z močerad in črnimi polži, četrtemu oznanjala so kurja očesa vremenske premembe in le malo posluževalo se jih je starih in pohabljenih barometrov, kratko rečeno, vse vremensko prorokovanje bilo je brez sisteme. To bode zdaj drugače. Francoski učenjak Dufournet iznašel je jako jednostavno a jako gotovo sredstvo, da se vsaka vremenska prememba naznani lahko uže naprej. V svojem vrtu zabil je par sežnjev globoko dva železna droga, 10 metrov vsaksebi, kat- ra sta na gorenjem konci po izoliranem vodilnem dratu v zvezi s telefonom. Kadar se pripravlja k nevihti, čuje se v telefonu poseben glas, kateri postaja tem močnejši, čim bolj se bliža nevihta, blisk uže pro. uzročuje glas, kakor bi bil kdo udaril ob telefon. A ne le nevihta, vsaka prememba temperature naznanja se s posebnimi glasovi v telefonu, katerim se po Dufournetu pravi: „Glasovi tičev“. Po mnenji Dufournetovem je uzroka tej prikazni iskati v tem, da se pri vsakej vremenskej premembi giblje površje naše zemlje, da pa tega gibanja naši čuti ne občutijo. Ta iznajdba je gotovo velike važnosti in vremenski proroki brez telefona pridejo v „talon“.

* (O ameriškanskih trtah.) Z ozirom na vedno rastočo množitev trsne uši (filoksere), se je čestokrat poudarjalo in nasvetavalo, da so za nas radikalno sredstvo le ameriškanske trte, katerih tedaj treba omisliti in saditi. Pa tudi glede teh trt trba nam biti previdnim, kajti nekateri iz Amerike dobljeni trsi le deloma pretrpe trsno uš. Zanimljivo je, kar v tej zadevi piše francoski list „Journal d' Agriculture Prat“. Prinaša namreč poročilo o potovanji po vinskih krajih južne Francoske. Po muožih poskušnjah in po znatnih žrtvah denarja in časa prišli so ondudak do prepričanja, da toli priporočane trte „Clinton“ in „Taylor“ nijso veliko prida in da so se za tiste kraje le „Riparia“ in „Aestivalis“ kot posebno izvrstne izkazale. Zadnji trs priporoča se posebno za krepko zemljo, kjer močno poganja in tudi nepožlahnjena daje mnogo in sladkega vina, ki je podoben francoskemu in po legi vinograda, kar se tiče alkoholove vsebine, dosega celo težko narbonsko vino. Trs „Riparia“, osobito pa „Riparia Fabre“ je tudi popolnem neobčutijiva za trsno uš, a ne požlahnjena ne daje plodu. Za požlahnitev pa je izvrstnen, treba pa je, da je cep ravno tolik, kakor trs sam. Dober delavec zamore na dan cepiti 450 trsov, od katerih se jih 90 do 95% prime. Vsled teh izkustev južno-francoski vinogradniki o družih ameriškanskih trsah niti čuti nečejo in le omenjeni trti sade, zdaj jedno, zdaj drugo, kakor se jim zdi prikladno za lego in prst v vinogradu.

Upit

na g. Rannerja, okraj. šolskega nadzornika in g. Robiča, predsednika učiteljskega društva v Ptuj.

Javno Vaju v imeu mnogih vprašam, zakaj je meseca junija bila na tihem ormuškemu učiteljskemu društvu seja dovoljena, našemu pa ne? Morebiti je razprava o drugem deželnem jeziku temu kriva?

Iv. Kelc,
učitelj v Haložah.

Poslano.

Častiti gospod urednik!

Blagovolite sledeče vrstice kot „Poslano“ v Vaš časopis sprejeti:

„Hitro so nam potekle ure, katere smo preživeli v veseljem krogu izvrstnih možakov ptujskih. Z navdušenim srcem bili smo se napotili k slav-nemu otvorjenju „Narodnega Doma“ ptujskega in mej nami odlični možje: velečastiti gospod državni in deželni poslanec Hermann jedini zastopnik slavjanske znanosti v Gradci, slavljeni gospod profesor dr. Krek in častiti gospod privatni docent dr. Kle-

